Seat No. : 10158

MO-152

March-2019

M.Com., Sem.-IV

510 EE : Management Accounting – II

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. (a) (i) એક કંપની મશીન ખરીદવાનું આયોજન કરી રહી છે કે જેની કિંમત ₹ 3,60,000 છે. મશીનનું આયુષ્ય 5 વર્ષ અને તેની ભંગારકિંમત તેના આયુષ્યના અંતે શૂન્ય છે. ઘસારા પછીની ચોખ્ખી કામગીરી આવક વાર્ષિક ₹ 68,000 આ મશીનના ઉપયોગથી મળશે. કંપનીનો કરવેરા દર 45% છે. ચોખ્ખુ વર્તમાનમૂલ્ય પરિબળ 5 વર્ષ માટે નીચે મુજબ છે : **7**

વટાવનો દર	14	15	16	17	18
એન્યુઈટી પરિબળ	3.43	3.35	3.27	3.20	3.13

તમારે આ દરખાસ્તનો આંતરિક વળતરનો દર ગણવાનો છે.

(ii) એક કંપની બે મશીન-અ અને બ માંથી કોઈ એક પસંદ કરવા માંગે છે. મશીન-અની પડતર ₹ 1,35,000 અને મશીન-બની પડતર ₹ 2,40,000 છે. બંને મશીનના આયુષ્યના અંતે તેમની ભંગારકિંમત નથી. મૂડી પડતર 16% છે. વાર્ષિક રોકડપ્રવાહ નીચે મુજબ છે : **7**

વર્ષ	મશીન-અ	મશીન-બ	16% ના દરે વટાવનો દર
1	–	60,000	0.862
2	30,000	84,000	0.743
3	1,32,000	96,000	0.641
4	84,000	1,02,000	0.552
5	84,000	90,000	0.476

ગણતરી કરો :

(1) વટાવેલ પરત આપ સમય

(2) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય

(3) નફાકારકતા આંક

અથવા

K લિ. એક પ્રોજેક્ટમાં રોકાણ કરવા માંગે છે. પ્રોજેક્ટમાં અંદાજીત રોકાણ ₹ 2,00,000 હશે. પ્રોજેક્ટ 5 વર્ષના આયુષ્યના અંતે ભંગારકિંમત નથી. અંદાજીત ઘસારા પછીનો અને કરવેરા પહેલાનો ચોખ્ખો રોકડ પ્રવાહ નીચે મુજબ છે : **14**

વર્ષ	1	2	3	4	5
₹	85,000	1,00,000	80,000	80,000	40,000

મૂડી પડતર 10% અને કરવેરાનો દર 30% છે.

ગણતરી કરો : (1) પરત આપ સમય

(2) સરેરાશ વળતરનો દર

(3) ચોખ્ખુ વર્તમાન મૂલ્ય

(4) આંતરિક વળતરનો દર

www.geniusguruji.in

વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ ₹ 1 માટે નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	10%	37%	38%	40%
1	0.909	0.730	0.725	0.714
2	0.826	0.533	0.525	0.510
3	0.751	0.389	0.381	0.364
4	0.683	0.284	0.276	0.260
5	0.621	0.207	0.200	0.186

(b) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : **4**

(1) આંતરિક વળતરનો દર હંમેશા મૂડી પડતર કરતાં વધુ હોય છે.

(a) સાચું (b) ખોટું

(2) નીચેનામાંથી શું રોકડપ્રવાહ બતાવે છે ?

(a) કરવેરા પછીનો નફો

(b) કરવેરા પહેલાનો નફો – ઘસારો

(c) કરવેરા પછીનો નફો + ઘસારો

(d) કોઈપણ નહિ

(3) કઈ પદ્ધતિમાં દરેક વર્ષના રોકડ આવક પ્રવાહનું ફરીથી રોકાણ કરવામાં આવે છે ?

(a) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય (b) પરત આપ સમય

(c) આંતરિક વળતરનો દર (d) સમાપન મૂલ્ય

(4) વટાવનો દર નીચો તેમ _____ વર્તમાન મૂલ્ય.

(a) ઊંચુ (b) નીચું (c) કોઈ સંબંધ નથી

2. (a) ગમે તે બે લખો : **14**

(i) નીચેની માહિતી પરથી, ચોક્કસતા આંકની પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરીને કયો પ્રોજેક્ટ વધારે સારો છે તે જણાવો :

વર્ષાંત	પ્રોજેક્ટ – A		પ્રોજેક્ટ – B	
	રોકડ પ્રવાહ (₹)	ચોક્કસતા આંક	રોકડ પ્રવાહ (₹)	ચોક્કસતા આંક
0	– 10,000	–	– 10,000	–
1	4,000	0.90	5,000	0.80
2	4,000	0.80	6,000	0.70
3	2,000	0.60	3,000	0.50

(ii) સંવેદનશીલતા વિશ્લેષણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

(iii) મૂડી બજેટીંગના નિર્ણય પણ ફુગાવાની અસર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

www.geniusguruji.in

(iv) નીચે આપેલ વિગતોના આધારે પ્રમાણિત વિચલન ખ્યાલનો ઉપયોગ કરીને કયો પ્રોજેક્ટ વધારે જોખમી છે તે શોધો. બંને પ્રોજેક્ટમાં ₹ 5,000ના સરખા રોકાણની જરૂરિયાત છે.

સંભવિત ઘટના	પ્રોજેક્ટ – X		પ્રોજેક્ટ – Y	
	રોકડ પ્રવાહ (₹)	સંભાવના	રોકડ પ્રવાહ (₹)	સંભાવના
A	4,000	0.10	12,000	0.10
B	5,000	0.20	10,000	0.15
C	6,000	0.40	8,000	0.50
D	7,000	0.20	6,000	0.15
E	8,000	0.10	4,000	0.10

4

(b) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે કહો :

(1) જોખમ સુધારા વળતરના દર એ જોખમ રહિત વળતરના દર કરતાં ઉંચો હોય છે.
(a) સાચું (b) ખોટું

(2) ચલનાંક એ જોખમ માપણીનું સાપેક્ષ માપ છે.
(a) સાચું (b) ખોટું

(3) નિર્ણયવૃક્ષ અભિગમ એ એવી પદ્ધતિ છે કે જે જોખમ માપન સાથે સંબંધ ધરાવે છે.
(a) સાચું (b) ખોટું

(4) સંવેદનશીલતા એ પ્રોજેક્ટના ભાવિ વળતર અંગે એક અંદાજ પૂરો પાડે છે.
(a) સાચું (b) ખોટું

7

3. (a) (i) નીચેના ટેબલ પરથી ખૂટતી વિગતોની ગણતરી કરો :

વિગતો	વિભાગ – A	વિભાગ – B	વિભાગ – C
વેચાણ (₹)	1,50,000	1,87,500	2,50,000
કામગીરી મિલકતો (₹)	(?)	6,25,000	(?)
કામગીરી આવક (₹)	11,250	(?)	25,000
રોકાણ પર વળતરનો દર (%)	15	15	25
ઓછામાં ઓછો જરૂરી વળતરનો દર	(?)	(?)	(?)
શેષ ઉપજ	3,750	12,500	શૂન્ય

(ii) જવાબદારી કેન્દ્રોની ચર્ચા કરો. 7

અથવા

(i) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું ? તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ સમજાવો. 7

(ii) શેષ ઉપજ (આવક)ની પદ્ધતિ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 7

(b) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3

(1) સામાન્ય રીતે કંપનીના રોકાણ પર વળતરનો દર વધે છે જ્યારે
(a) મિલકતો વધે (b) વેચાણ કિંમત ઘટે
(c) પડતર વધે (d) પડતર ઘટે

www.geniusguruji.in

(2) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનો મુખ્ય હેતુ ______ છે.
(a) સત્તા (b) બજેટીંગ
(c) વિચલન વિશ્લેષણ (d) પ્રેરણા

(3) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એ કોનો ભાગ છે ?
(a) વૈશ્વિક જવાબદારી પદ્ધતિ
(b) આંતરિક અહેવાલ પદ્ધતિ
(c) બાહ્ય અહેવાલ પદ્ધતિ
(d) કંપની અહેવાલ પદ્ધતિ

4. (a) વિભાગ-ક એ એક નફા કેન્દ્ર છે કે જે ત્રણ પેદાશ L, M અને Nનું ઉત્પાદન કરે છે. દરેક પેદાશ માટે બાહ્ય બજાર ઉપલબ્ધ છે : 14

ઉત્પાદ	L	M	N
એકમદીઠ બાહ્ય બજાર કિંમત (₹)	48	46	40
વિભાગ-ક ની ચલિત ઉત્પાદન પડતર (₹) એકમદીઠ	33	24	28
એકમદીઠ મજૂર કલાક વિભાગ-ક માટે	3	4	2

પ્રોડક્ટ M, વિભાગ-ક માં પણ ફેરબદલી કરી શકાય છે પરંતુ તે માટે મહત્તમ એકમો ફેરબદલી માટે Mના 300 એકમોની જરૂર છે.

ઉત્પાદ	L	M	N
મહત્તમ બાહ્ય વેચાણ (એકમો)	800	500	300

વિભાગ-કમાંથી પ્રોડક્ટ-M ની ફેરબદલી મેળવવાના બદલે, વિભાગ-J ખુલ્લા બજારમાંથી તેના જેવી જ પ્રોડક્ટ સહેજ ઓછી કિંમત ₹ 45 એકમદીઠમાં ખરીદી શકે છે. Mના દરેક યુનિટમાં ફેરબદલી કિંમત શું હોવી જોઈએ ? જો કુલ મજૂર કલાક વિભાગ-ક માં : (i) 3,800 કલાકો અને (ii) 5,000 કલાકો હોય ?

અથવા

(i) ફેરબદલી કિંમત એટલે શું ? તેના ઉદ્દેશો જણાવો. 7
(ii) પડતર આધારિત ફેરબદલી કિંમત સમજાવો. 7

(b) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3

(1) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણમાં વિભાગને નફા કેન્દ્ર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
(a) સાચું (b) ખોટું

(2) ફેરબદલી કિંમત ખરેખર મૂલ્યના આધારે ગણાય છે. નહિ કે કાલ્પનિક મૂલ્યના આધારે.
(a) સાચું (b) ખોટું

(3) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણ ______ સાથે સંબંધિત છે.
(a) આંતરિક સંસ્થાકીય ફેરબદલી
(b) સંસ્થાના આંતરવિભાગો
(c) ઉપરના બંને
(d) ઉપરના એકપણ નહિ

www.geniusguruji.in

Seat No. : ____________

MO-152

March-2019

M.Com., Sem.-IV

510 EE : Management Accounting – II

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. (a) (i) A Company is planning to buy a machine costing ₹ 3,60,000. The life of machine is 5 years and its salvage value at the end of life is nil. The machine will produce the net operating income after depreciation of ₹ 68,000 p.a. The company's tax rate is 45%. The net present value factors for 5 years are as under : **7**

Discounting Rate	14	15	16	17	18
Annuity factor	3.43	3.35	3.27	3.20	3.13

You are required to calculate Internal Rate of Return of the proposal.

(ii) A company is considering selecting a machine out of two machines namely A & B. The cost of Machine-A is ₹ 1,35,000 and Machine-B is ₹ 2,40,000. There will be no scrap value at the end of life of both machines. The cost of capital is 16%. The annual cash flows are as under : **7**

Year	Machine – A	Machine – B	Discounting factor @ 16%
1	–	60,000	0.862
2	30,000	84,000	0.743
3	1,32,000	96,000	0.641
4	84,000	1,02,000	0.552
5	84,000	90,000	0.476

Calculate :

(1) Discounted Pay-back period.

(2) Net Present Value.

(3) Profitability Index.

OR

(a) K Ltd. is considering investing in a project. The expected investment in project will be ₹ 2,00,000. The life of project will be 5 years with no salvage value. The expected net cash inflow after depreciation but before tax will be as under : **14**

Year	1	2	3	4	5
₹	85,000	1,00,000	80,000	80,000	40,000

The cost of capital is 10% and tax rate is 30%.

Calculate : (1) Pay-back period.

(2) Average Rate of Return.

(3) Net present value.

(4) Internal Rate of Return.

www.geniusguruji.in

The present value factors of ₹ 1 are as follows :

Year	10%	37%	38%	40%
1	0.909	0.730	0.725	0.714
2	0.826	0.533	0.525	0.510
3	0.751	0.389	0.381	0.364
4	0.683	0.284	0.276	0.260
5	0.621	0.207	0.200	0.186

(b) Choose the correct option : 4

(1) Internal Rate of Return is always greater than cost of capital.

(a) True (b) False

(2) Which of the following indicate cash flow ?

(a) Profit after taxes

(b) Profit before tax – depreciation

(c) Profit after tax + depreciation

(d) None of the above

(3) Under which method, cash flow of each year is re-invested ?

(a) Net Present value (b) Pay-back period

(c) Internal Rate of Return (d) Terminal value

(4) Lower the discount Rate, ______ the present value.

(a) higher (b) lower (c) no relation

2. (a) Attempt any two : 14

(i) From the following information, state which project is better if certainty equivalent method is used.

Year end	Project – A		Project – B	
	Cash flow (₹)	C.E.	Cash flow (₹)	C.E.
0	– 10,000	–	– 10,000	–
1	4,000	0.90	5,000	0.80
2	4,000	0.80	6,000	0.70
3	2,000	0.60	3,000	0.50

(ii) Explain sensitivity analysis with example.

(iii) Explain effect of inflation on Capital budgeting decision with example.

www.geniusguruji.in

(iv) From the following information, find out which project is more risky using standard deviation approach. Both project require equal investment of ₹ 5,000.

Possible event	Project – X		Project – Y	
	Cash flow (₹)	Probability	Cash flow (₹)	Probability
A	4,000	0.10	12,000	0.10
B	5,000	0.20	10,000	0.15
C	6,000	0.40	8,000	0.50
D	7,000	0.20	6,000	0.15
E	8,000	0.10	4,000	0.10

(b) State whether following statements are **True** or **False**. 4

(1) Risk adjusted discount rate is higher than risk-free discount rate.

(a) True (b) False

(2) Co-efficient of variation is an absolute measure for measuring risk.

(a) True (b) False

(3) Decision tree approach is a technique which deals with risk measurement.

(a) True (b) False

(4) Sensitivity analysis provides a single estimate of future return from project.

(a) True (b) False

3. (a) (i) Calculate missing figures in following table : 7

Particulars	Division – A	Division – B	Division – C
Sales (₹)	1,50,000	1,87,500	2,50,000
Operating Assets (₹)	(?)	6,25,000	(?)
Operating Income (₹)	11,250	(?)	25,000
ROI (%)	15	15	25
Minimum Required Rate of Return	(?)	(?)	(?)
Residual Income	3,750	12,500	Nil

(ii) Discuss responsibility centres. 7

OR

(i) What is responsibility Accounting ? Explain its advantages and limitation. 7

(ii) Explain Residual Income Method with example. 7

(b) Choose the correct option. 3

(1) A Company's ROI would generally increase when.

(a) Assets increase (b) Selling Price decrease

(c) Cost increase (d) Cost decrease

www.geniusguruji.in

(2) The basic purpose of responsibility accounting system is

(a) Authority (b) Budgeting

(c) Variance Analysis (d) Motivation

(3) Responsibility Accounting is a part of

(a) Global Responsibility System

(b) Internal Reporting System

(c) External Reporting System

(d) Corporate Reporting System

4. (a) Division K is a profit centre which produces three products L, M & N. Each product has an external market : 14

Products	L	M	N
External Market Price per unit (₹)	48	46	40
Variable cost of production in division k (₹)	33	24	28
Labour hours required per unit in division k	3	4	2

Product M can be transferred to Division. K but the maximum quantity that might be required for transfer is 300 units of M.

Products	L	M	N
Maximum External sales (units)	800	500	300

Instead of receiving transfer of Product M from Division K, Division J could buy similar product in the open market at a slightly cheaper price of ₹ 45 per unit. What should be the transfer price for each units of M, if the total labour hours available in Division K are : (i) 3,800 hrs. (ii) 5,000 hours ?

OR

(i) What is transfer pricing ? State its objectives. 7

(ii) Explain cost based transfer pricing. 7

(b) Choose the correct option : 3

(1) Division under transfer pricing system is treated as profit centre.

(a) True (b) False

(2) A transfer price is considered on the basis of actual value rather than notional value.

(a) True (b) False

(3) Transfer pricing is concerned with

(a) Inter-organizational transfer

(b) Intra-divisions of an organization

(c) Both of above

(d) None of above

www.geniusguruji.in